

અરજદારની ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ ૪૫૧ અને ૪૫૭ મુજબની અરજી લગત હુકમ

૦૧. અરજદારની હાલની અરજી વંચાણે લીધી. અરજદાર તથા વિધવાન એ.પી.પી. શ્રીને સાંભળ્યા, રજૂ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તેમજ રજૂ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા. હાલના અરજદારે તેઓની અરજીમાં રજૂઆત કરેલ છે કે, તેઓ અરજીમાં જણાવ્યા મુજબના સરનામે હાલમાં રહે છે તથા તેઓની સાથે સાચબર કાઠમનો બનાવ બનેલ. જે બનાવમાં તેઓના **STATE BANK OF INDIA** ના ખાતા નંબર **20060100415** માંથી રૂપિયા **35000/-** ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે તેઓએ આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટમાં ૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ તારીખ **05/11/2022** નાં રોજ **31111220072565** ટિકિટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. જે સબબ સાચબર કાઠમ પોલીસ દ્વારા સામાવાળાના **IDBI BANK** ના ખાતા નં. **1296102000003650** ખાતામાં તેઓના ગયેલ નાણાં પૈકી રૂપિયા **35000/-** ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ ૧૦૨ મુજબ ફિઝ કરાવેલ હતા, જે હાલ સુધી સદર બેંકમાં જેમના તેમ પડી રહેલ છે અને તેઓને પરત મળેલ નથી. અરજદારે વધુમાં જણાવેલ છે કે, આ બાબતે એફ.આઈ.આર. થયેલ નથી. તેઓને ખૂબ જ મોટું આર્થિક નુકશાન થયેલ હોય તથા તેઓને ગુજરાન ચલાવવા માટે સદર રૂપિયાની જરૂર હોય, સદર નાણાં તેઓના ખાતામાં પરત અપાવવા માટે ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૧ અને ૪૫૭ મુજબ યોગ્ય તે હુકમ થવા અરજ કરેલ છે. અરજદારની અરજી સબબ તપાસ કરનાર અમલદાર એટલે કે પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાચબર કાઠમ સેલ, સી.આઈ.ડી. કાઠમ, ગાંધીનગર નાઓને સદર ગુના બાબતે તમામ પેપર સહિત સ્પષ્ટ અભિપ્રાય રજૂ કરવા હુકમ કરવામાં આવેલ. જે અન્વયે નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાચબર કાઠમ સેલ, સી.આઈ.ડી. કાઠમ, ગાંધીનગર નાઓએ તેઓનો અભિપ્રાય રજૂ કરેલ છે. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તથા લગત કાગળો ધ્યાને લેતાં તેઓએ જણાવેલ છે કે, સાચબર કાઠમનો ભોગ બનનાર નાણાં જયારે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે ત્યારે આવા નાણાંને તાત્કાલિક રોકવા તથા ગુના અટકાવવા માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા સાચબર આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટ સામાન્ય નાગરિકો માટે શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે હાલ સ્ટેટ સાચબર કાઠમ સેલ, સી.આઈ.ડી. કાઠમ હસ્તક ચાલુ છે અને તેઓ નાયબ પોલીસ અધિક્ષક તરીકે આ સ્ટેટ સાચબર કાઠમ સેલ ખાતે ફરજ બજાવે છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાચબર કાઠમ ઈન્સીડન્ટ રિસ્પોન્સ યુનિટમાં સાચબર કાઠમનો ભોગ બનનાર નાણાં જયારે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે તેને તાત્કાલિક રોકવાની કામગીરી કરવામાં આવે છે. સાચબર કાઠમના ભોગ બનનાર નાગરિકો સીધી જ પોતાની ફરિયાદ ૧૦૦ નંબર (હાલ ૧૯૩૦) પર ડાયલ કરીને લખાવે છે ત્યારે ઈન્સીડન્ટ રિસ્પોન્સ યુનિટ દ્વારા એક ટિકિટ નંબર આપવામાં આવે છે તેમજ સાથોસાથ જે શંકાસ્પદ બેંક ખાતામાં જે તે નાગરિકના નાણાં ગયેલ હોય તે બેંકને નાણાં ફીઝ કરાવવા તેમજ જો નાણાં ત્યાંથી ટ્રાન્સફર થઈ ગયેલ હોય તો તેની માહિતી આપવા માટે તેઓની કચેરીએથી સીઆરપીસીની કલમ ૮૧ તથા ૧૦૨ હેઠળ નોટીસ આપવામાં આવે છે. નોટીસ આધારે બેંકો દ્વારા આ શંકાસ્પદ રીતે મેળવાયેલા નાણાં ફીઝ કરવામાં આવે છે.
૦૨. નાયક પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાચબર કાઠમ સેલ, સી.આઈ.ડી. કાઠમ, ગાંધીનગર નાઓએ વધુમાં જણાવેલ છે કે, હાલના અરજદારશ્રી સાથે સાચબર કાઠમનો બનાવ બનેલ હતો. જેમાં અરજદારની બેંક **STATE BANK OF INDIA** ના ખાતા નંબર **20060100415** માંથી રકમ રૂપિયા **35000/-** ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે અરજદારે આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટમાં ૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને પોતાની ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ આધારે અરજદારને ટિકિટ નં. **31111220072565** આપવામાં આવેલ. આ અરજદારની ફરિયાદ આધારે સાચબર કાઠમ સેલ, સી.આઈ.ડી. કાઠમ દ્વારા અરજદારના ઉપરોક્ત ખાતામાંથી ગયેલ નાણાં પૈકી સામાવાળા શંકાસ્પદ બેંક **IDBI BANK** ના **1296102000003650** ખાતામાં તેઓના ગયેલ નાણાં પૈકી રૂપિયા **35000/-** રૂપિયા સીઆરપીસી કલમ ૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ છે. જે નાણાં પાછા ખેંચવા માટે અરજદારશ્રીએ આપ નામદાર સાહેબની કોર્ટમાં અરજી કરેલ હોય અને તે સાં રૂં તેઓનો અભિપ્રાય માંગેલ છે. જે બાબતે તેઓએ જણાવેલ છે કે, અરજદારશ્રી નાઓના સામાવાળા શંકાસ્પદ બેંક **IDBI BANK** ના **1296102000003650** ખાતામાં તેઓના ગયેલ નાણાં પૈકી રૂપિયા **35000/-** રૂપિયા ફીઝ થયેલ છે, જે સદર બેંક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાયેલ છે તથા સદરહુ ખાતુ સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતુ સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી, જેથી તે રૂપિયા અરજદારશ્રીને પાછા આપવા તેઓનો અભિપ્રાય થાય છે.
૦૩. સદર કામે અરજી સાથે રજૂ કરવામાં આવેલ બેંક પેપર્સની નકલ ધ્યાને લેતાં તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અભિપ્રાય તથા તેને લગત કાગળો ધ્યાને લેતાં તે હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે હાલના અરજદારના બેંક **STATE BANK OF INDIA** ના ખાતા નંબર **20060100415** માંથી રકમ **35000/-** રૂપિયા ઉપડી ગયેલ તેમજ સદર નાણાં શંકાસ્પદ બેંક **IDBI BANK** ના **1296102000003650** માં ગયેલ હોય અરજદાર દ્વારા આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટમાં ૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી, જે ફરિયાદ તારીખ **05/11/2022** નાં રોજ **31111220072565** ટિકિટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. આમ, સદર હકીકત ધ્યાને લેતાં અરજદારના ઉપર જણાવ્યા મુજબના ખાતામાંથી નાણાં ઉપડી ગયેલ હોવાનું તથા શંકાસ્પદ બેંકના ખાતામાં ટ્રાન્સફર થયાનું હાલના તબક્ક સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે. તદઉપરાંત

રેકર્ડ પરની હકીકત ધ્યાને લેતાં હાલના કામે આજદિન સુધી કોઈ એફ.આઈ.આર. થયેલ હોય કે હાલના કામે કોઈની ધરપકડ કરવામાં આવેલ હોય તેમ જણાઈ આવતું નથી. તેમજ બનાવ બન્યે આટલો લાંબો સમય પસાર થયેલ હોવા છતાં આજદિન સુધી અરજદાર સિવાય અન્ય કોઈએ સદર નાણાંની અત્રેની અદાલત સમક્ષ માંગણી કરતી કોઈ અરજી કરેલ નથી. તદઉપરાંત તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય ધ્યાને લેતાં, તેઓ સમક્ષ પણ કોઈએ આ નાણાંની માંગણી કરેલ હોય તેમ જણાવતું નથી. તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર બેંક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાવેલું છે તથા સદરહુ ખાતુ સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતુ સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ(પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી. જેથી તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર નાણાં અરજદારશ્રીને પાછા આપવા સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપેલ છે, જેથી અત્રેની અદાલતના માનવા મુજબ હાલના અરજદાર સદર નાણાંનો કબજો મેળવવા હકકદાર હોવાનું જણાય છે. આ તબક્કે સદર નાણાં પરત આપવા બાબતે અત્રેની અદાલતની સત્તા હકુમત જોતાં ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૭ માં નીચે મુજબ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે

457.Procedure by police upon seizure of Property.

(1) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate Under the Provisions of this code, and such Property is not produced before a Criminal Court during an inquiry or trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, of such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.

(2) If the person so entitled is known the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall, in such case, issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such Proclamation.

આમ, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૭(૧) માં જણાવ્યા મુજબ જ્યારે કોઈ પણ પોલીસ અધિકારી દ્વારા મિલ્કતની જમીની જાણ મેજિસ્ટ્રેટને કરવામાં આવે અને તપાસ દરમિયાન આવી મિલ્કત અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલ ન હોય ત્યારે મેજિસ્ટ્રેટને આવી મિલ્કતના નિકાલ અથવા તો કબ્જા બાબતે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવાની સત્તા આપવામાં આવેલ છે. તદઉપરાંત નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા ગોવિંદભાઈ તેજભાઈ બારીયા વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૧ (૨) ગુએલએચ ૭૨૬ ના કેસમાં પેરા નં. (૮.૨), (૧૦) તથા (૨૨) માં પણ નીચે મુજબ ઠરાવેલ છે.

(૧.૨)..... Shri Pandya has cited so many authorities with regard to legal possession of Sec. and Sec. of CrPC. Here in this case owner lodged a complaint in the police station for which offence has been registered for theft having been committed in respect of two vehicles. That two vehicles have been found from the possession of the purchaser but at the same time the investigating Officer has come to a conclusion that complainant has filed a false case and therefore muddamal vehicles are seized during the course of the police investigation and Investigating Officer has reported about such seizure of two vehicles, from the purchaser to the Court and therefore Section 457 of CrPC will be applicable. In no case Sec. 451 Cr.P.C. will be applicable to this case. Sec. 457 of Cr.P.C. Reads as follows:

"Sec. 457 Procedure by police upon seizure of Property:

[(a) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during and inquiry of trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.]

"(2) If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such condition (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall in such case issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation."

(10). On reading aforesaid section, it is crystal clear that words "may make such order as he thinks fit" are of much importance. When word 'may' is used discretion has been given to the learned Magistrate, of course that discretion is to be exercised judicially keeping in mind the well settled principle of law. The words "to the person entitled to the possession thereof" are also important and relevant. **From the papers if the learned Magistrate has come to a conclusion that particular person is entitled to the possession of the vehicles then he can pass the order directing the muddamal article to be handed over to that person.** From record it appears that the purchaser has paid Rupees 3,10,000/- to the owner of the vehicles and society was knowing about the fact that owner has already vehicles to purchaser.

(22). As discussed earlier, when the learned Magistrate has followed the decision of this Court, in Hussain Amitbhai Qureshi (supra), it cannot be said that he has passed an order contrary to well settled legal position with regard to return of muddamal articles under Sec.457 of CrPC pending the inquiry.

આમ, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ સદર કેસની તમામ હકીકત, સંજોગો તથા રજૂ દસ્તાવેજો ધ્યાને લેતાં સદરહુ નાણાં બેંકમાં જમા હોય તેથી સદર રોકડ રકમના દર તેમજ સીરીયલ નંબર બાબતનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી તેમજ ભવિષ્ય પણ મુદ્દામાલની ઓળખ બાબતની કોઈ તકરાર કે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય તેમ નથી. વધુમાં **નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા સુંદરભાઈ અંબાલાલ દેસાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૩ (૧) જી.એલ.એચ. પાના નંબર ૩૦૭**ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો ધ્યાને લેતાં પણ ઉપરોક્ત જણાવેલ કારણોસર હાલની અરજી મંજૂર કરવાપાત્ર જણાતી હોય ન્યાયના વિશાળ હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

હુકમ

અરજદારની અરજી આથી ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૭ હેઠળ આથી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અરજદારને સદર ગુનાના કામે સીઝ કરવામાં આવેલ રોકડ રકમ **રૂ. ૩૫૦૦૦/-** પુરા દોઢી રકમના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા તેટલી જ રકમના સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી આ કેસના આખરી નિકાલ સુધી નીચેની શરતોને આધિન વચગાળાની કસ્ટડી સ્વરૂપે પરત સોંપવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

વધુમાં હુકમ કરવામાં આવે છે કે, અરજદાર ધ્વારા હુકમ મુજબના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી પોલીસ અધિકારી દ્વારા તે મતલબની જાણ તથા સદર હુકમની જાણ જે તે બેંકને કરવી તેમજ **IDBI BANK** ને હુકમ કરવામાં આવે છે કે, તેઓને પોલીસ અધિકારી દ્વારા અરજદારે હુકમ મુજબના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેલ હોવાની તથા સદર હુકમની જાણ મળ્યેથી દિન-૧૦ માં તેમની બેંકમાંના એકાઉન્ટ નંબર **1296102000003650** માં અરજદારનાં જે **રૂ. ૩૫૦૦૦/-** જમા છે તે રકમ **STATE BANK OF INDIA** ના એકાઉન્ટ નંબર. **20060100415** માં જમા કરાવી તેની જાણ અત્રેની અદાલતને તથા લગત પોલીસ સ્ટેશનને કરવી.

શરતો

- (૧) અત્રેથી અદાલત જ્યારે ફરમાવે ત્યારે અરજદારે આ નાણાં અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવાના રહેશે.
- (૨) ઉપરોક્ત ખાતાધારક વ્યક્તિ કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સદર નાણાં પર કલેઈમ કરે અને પોતાનો હક્ક/હિત પુરવાર કરે તેવા સંજોગોમાં અરજદારે સદર રકમ પરત કરવાની રહેશે.
- (૩) આ કેસનો આખરી નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી અરજદારે સદર મુદ્દામાલ રોકડ નાણાં અન્ય કોઈને ગીરો, બક્ષિસ કે અન્ય કોઈ રીતે ટ્રાન્સફર કરવા કરાવવા નહિં.
- (૪) સદર મુદ્દામાલ રકમનો કોઈ ગુનાહિત કામે ઉપયોગ કરવો/ કરાવવો નહિં.
- (૫) કોઈપણ શરતનો ભંગ થયેથી હાલનો વચગાળાનો હુકમ આપોઆપ રદ ગણાશે તથા મુદ્દામાલ રોકડ રકમ ફરીથી જમ થવાનેપાત્ર રહેશે તથા બોન્ડ અને જામીનગીરીની રકમ પણ વસુલ કરવાનેપાત્ર રહેશે

હુકમ આજ તા. ૧૧ મી, માહે ફેબ્રુઆરી, સને ૨૦૨૩ ના રોજ સ્પેશ્યલ સીટીંગમાં વાંચી, સંભળાવી મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

તા. ૧૧/૦૨/૨૦૨૩
સ્થળ: અમદાવાદ.

(આર. એ. ઝાલા)
ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ,
અમદાવાદ(ગ્રામ્ય), મિરઝાપુર
કોડ નં. જ.જે.૦૦૮૩૮

જે.ડી.ડાભી(પી.એ.)